



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalované: **Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR**, se sídlem Orlická 4/2020, Praha 3, o vydání rozhodnutí žalované, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2008, č. j. 12 Ca 25/2006 – 21,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2008, č. j. 12 Ca 25/2006 – 21, **s e z r u š u j e** a věc **s e v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se návrhem podaným u Městského soudu v Praze domáhal vydání potvrzení nebo rozhodnutí o jeho vystoupení z Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR. Podáním ze dne 4. 9. 2006 požádal o ustanovení zástupce.

Městský soud v Praze jeho žádost zamítl usnesením ze dne 15. 8. 2008, č. j. 12 Ca 25/2006 – 21. V odůvodnění uvedl, že si od žalobce vyžádal potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Žalobce soudu zaslal toto potvrzení datované dnem 22. 5. 2008, uvedl, že je nemajetný, bez příjmů, ženatý a jeho manželka je též bez příjmů. Jediný majetek větší hodnoty je tak rodinný dům, který se nachází ve společném jmění žalobce a jeho manželky. Žalobce však soudu nesdělil, že mu byla v září roku 2007 Českou správou sociálního zabezpečení vyplacena částka 203 997 Kč.

Ze zprávy České správy sociálního zabezpečení ze dne 14. 5. 2008 založené ve spise soud zjistil, že dne 3. 8. 2004 byl žalobci přiznán částečný invalidní důchod a doplatek v celkové výši 203 997 Kč za období ode dne 3. 8. 2004 do dne 1. 10. 2007, který mu byl poukázán dne 13. 9. 2007 a vyplacen dne 26. 9. 2007. Soud proto rozhodl tak, že žalobci zástupce neustanovil, neboť po vyplacení uvedené částky již nelze žalobce považovat za nemajetného a za osobu nemající finanční prostředky pro zajištění zastupování ve věci. Žalobce nesplňuje podmínky

pro ustanovení zástupce podle ust. § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Proti tomuto usnesení podal žalobce včasnou kasační stížnost z důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. Žádal zrušení rozhodnutí a ustanovení navrženého advokáta, neboť je ze sociálních důvodů osvobozen od soudních poplatků. Ke kasační stížnosti přiložil rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2006, č. j. 4 Ads 88/2005 - 54, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2008, č. j. 4 Ads 17/2008 - 74, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2008, č. j. 6 Ads 67/2008 - 44.

Na poučení o složení senátu, který bude danou věc podle rozvrhu práce rozhodovat, reagoval žalobce velmi obtížně čitelným podáním ze dne 7. 11. 2008, v němž mj. uvedl, že proti uvedeným osobám Nejvyššího správního soudu byly opětovně již dříve prostřednictvím tohoto soudu podány návrhy na zbavení způsobilosti k právním úkonům. Dále žádal nařízení jednání a provedení dokazování.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek ust. § 102 a § 104 s. ř. s. Přestože v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, musí být stěžovatel, který sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání, vyžadované podle zvláštních zákonů pro výkon advokacie, zastoupen advokátem podle ust. § 105 odst. 2 s. ř. s., Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, že v řízení, v němž kasační stížnost směřuje proti usnesení krajského soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce, není třeba splnění této podmínky již z povahy věci vyžadovat.

Kasační stížnost je důvodná.

Podle ust. § 35 odst. 8 první věta s. ř. s. navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.

Z citovaného ustanovení vyplývají dvě základní podmínky, při jejichž současném splnění může být navrhovatel na jeho žádost zástupce ustanoven. Navrhovatel musí jednak splňovat podmínky pro osvobození od soudních poplatků a současně musí být ustanovení zástupce potřeba k ochraně práv navrhovatele.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval podmínkou potřebnosti zástupce k ochraně práv žalobce.

Smyslem § 35 odst. 8 s. ř. s. je poskytnutí faktické a odborně fundované ochrany práv osobě, která by jinak měla být osvobozena od soudních poplatků (bez ohledu na to, zda řízení samo je věcně osvobozeno od soudních poplatků, či nikoliv) a u níž je takové ochrany třeba, neboť jen tak lze v kvalifikovaných případech, za splnění podmínek § 35 odst. 8 s. ř. s., dosátn zásadě rovnosti, vyjádřené v § 36 odst. 1 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení mají účastníci v řízení rovné postavení, přičemž soud je povinen poskytnout jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu. Zásada zde vyjádřená platí o to výrazněji v řízení, kde proti správnímu orgánu vybavenému kvalifikovaným, právně fundovaným personálem, stojí osoba bez právnického vzdělání.

Nejvyšší správní soud dále zkoumal, zda žalobce splňuje rovněž podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

Městský soud v Praze vyšel při posuzování majetkových a výdělkových poměrů žalobce ze zprávy České správy sociálního zabezpečení ze dne 14. 5. 2008, podle níž byl žalobci dne 26. 9. 2007 vyplacen doplatek na důchodu ve výši 203 997 Kč za dobu od 3. 8. 2004 do 1. 10. 2007, a dále z žalobcem předloženého k výzvě soudu „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků“, v němž uvedl, že nemá žádné příjmy a je spoluvlastníkem rodinného domku.

Městský soud v Praze z uvedeného usoudil, že žalobce nesplňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, neboť mu byla vyplacena částka ve výši 203 997 Kč jako doplatek na důchodu od 3. 8. 2004 do 1. 10. 2007. Tyto závěry shledal Nejvyšší správní soud nesprávnými.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu v případě, že Česká správa sociálního zabezpečení žalobci tyto prostředky vyplatila jednorázově, nelze pominout skutečnost, že se jedná o doplatek důchodu za období od 3. 8. 2004 do 1. 10. 2007 a že po celé uvedené období byl žalobce bez příjmů, případně si musel vystačit se sociálními dávkami. Za této situace by bylo nesprávné uvedený příjem žalobci započítat pro posouzení nároku na osvobození od soudních poplatků, aniž by soud zohlednil k jakému časovému úseku se tento příjem vztahuje.

Nejvyšší správní soud tedy uzavřel, že v případě žalobce nejsou dány důvody pro to, aby soud žalobci zamítl žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů z důvodu obdržení uvedené částky.

Co se týče podání žalobce ze dne 7. 11. 2008, je nutno konstatovat, že u Nejvyššího správního soudu nebyl podán žádný návrh na zahájení řízení o zbavení způsobilosti k právním úkonům soudců uvedených v poučení ze dne 30. 10. 2008 č. j. 3 Ads 137/2008 - 75. Takové řízení pak nebylo vedeno ani u jiného příslušného soudu.

Žalobce nevznesl žádné konkrétní návrhy důkazů, ani Nejvyšší správní soud neshledal důvod k provedení dokazování. Nařízení jednání ve věci proto nebylo opodstatněné.

Kasační stížnost byla důvodná, Nejvyšší správní soud proto usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení, ve kterém soud ustanoví žalobci zástupce z řad advokátů. Uvedeným právním názorem je Městský soud v Praze podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán.

V novém rozhodnutí ve věci Městský soud v Praze rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. února 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu